

Johann Wolfgang Goethe: Faust (1774-1831), elemzés, tartalom

 erettsegi.com/tetelek/irodalom/johann-wolfgang-goethe-faust/2

20 perc olvasás

A második rész

Érdekes módon az első résszel szemben megtartja a drámai művek szokásos külső tagolását: öt felvonásra oszlik – minden felvonáson belül gyakran váltakozó színhelyekkel. Az I. felvonás a császár udvarába vezet: Faust és Mefisztó papírpénzükkkel, amely a földben rejtőző kincsek helyett kerül forgalomba, kisegítik az udvart anyagi gondjaiból, majd álarcos-jelképes mulatsággal szórakoztatják a császárt és környezetét. Faust az alvilágból felhozza Helénát is, de midőn vágyakozásában a felidézett kép felé nyúl, robbanás rázza meg a csarnokot. A II. felvonásban Mefisztó ájultan viszi vissza régi dolgozószobájába. Wagnerrel, Faust régi famulusával találkozunk: vegykonyhájában lombikban előállította a mesterséges embert, a Homunculust, de nem tudja a lombikból kiszabadítani. Faust és Mefisztó magukkal viszik lombikjában a klasszikus Wajpurgis-éjre, amely a régi Görögország tágas vidékein játszódik le. Itt a klasszikus mitológia valamennyi szörnyetege megjelenik. Faustban ismét feltámad a vágyakozás Heléna iránt: Chiron kentaur elviszi Mantóhoz, a jósnőhöz,

aki elvezeti az alvilág királynőjéhez, Persepho-néhoz, hogy kérhesse tőle minden idők legszebb asszonyának visszatérését a földre. A Homunculus lombikja szétpattan, s a tengerbe süllyed, hogy innen indulva a természetes fejlődés útjait járja be. Goethe a Homunculusban a mesterséges, nem organikus fejlődés démoni, negatív voltát hangsúlyozza. Mindennek, ami emberivé válik, az emberi fejlődés útjain kell haladnia.

Hirdetés

A III. felvonás Spártába vezet el minket; Helénát férje, Menelaosz király visszahozta Trójából, és előreküldte a várba. Mefisztó, az antik démon, Phorkürász képében meggyőzi arról, hogy férje meg akarja ölni. Ráveszi arra, hogy Faustnál, a középkori lovagi vár uránál keressen menedéket. Heléna Fausté lesz, és szerelmükből megszületik Euphorion, akiben a költészet jelképét teremti meg Goethe. A végtelen után vágyakozik, repülni próbál, de halálra zúzódik. Heléna visszatér az alvilágba, csak köntösét és fátylát hagyja hátra, amelyek felhővé változva a magasba emelik Faustot.

A IV. felvonás új fausti törekvéseket tár elénk: a tengertől akarja elhódítani a part termékeny talaját. Mefisztóval együtt az ellencsászárral küzdő császár segítségére siet, és ezért jutalomként elnyeri a tengerparti részeket.

Az V. felvonás gazdag úrként mutatja Faustot: sikerült a tengertől nagy területeket elhódítania. Mefisztó és legényei azonban akarata ellenére mindig rosszat művelnek; így Philemon és Baucis, az öreg házaspár földjét nem békés módon vásárolják meg, ahogy ezt uruk akarja, hanem elpusztítják őket. Az öreg Fausthoz a Gond közeledik, és megvakítja. Ennek ellenére sem hagyja abba munkáját: csatornát akar ásni, hogy lecsapolja a mocsarat. A szabad nép látomása tárul lelki szemei elé: amikor Mefisztó már sírját ásítja, még mindig a jövő gondolata élteti. Mefisztó azt hiszi, hogy a halott Faust elszálló lelke a szerződés értelmében az övé lesz. hiszen utolsó szavai ezek voltak: „E boldogító sejtelen miatt/ Már most enyém a legszebb pillanat.” Az égi hatalmak azonban magukhoz ragadják, hiszen még halála pillanatában sem állapodott meg, és mindig a többre, jobbra, az emberi lét teljességére törekedett. A mennyei megdicsőülés utolsó jelenetében Margitot is viszontlátjuk, aki szintén könyörög szerelmeséért. A misztikus kórus utolsó szavai is a mű jelképeességére utalnak: „Minden múltó dolog / Csak pusztá j ejkép...”

A műszerkezetét tekintve a legszembeötlőbb az, hogy a mennyből indul a Fa cselekmény, és ott is fejeződik be: közben azonban a főhős bejárja a föld legkülönbözőbb vidékeit és korszakait, valamint az alvilágot is. Az első rész, bár a germán mondavilág is nagy szerepet játszik benne (boszorkánykonyha, germán Walpurgis-éj), alapjában véve mégis a középkor végi német valóságba vezet, és fő eseményei egy XVIII. századi polgári tragédia cselekményének felelnek meg. Az ős-Faustban ez még nagyon nyilvánvaló; a végleges kidolgozás azonban, bármennyire felismerhetők még az eredet jellegzetességei, ennek a szerelmi történetnek is szimbolikus mélységet ad. Faust itt ismerkedik meg az emberi érzelmek legszenvedélyesebbikével, a szerelemmel és az őt környező kis világgal. Hiszen Mefisztóval kötött szerződésekor még csak pusztán racionális ismeretekkel rendelkező, de tudásában meghasonlott humanistaként állt

előttünk. A második rész a nagyvilág, a politika és a gazdaság (császári udvar), a művészet révén a még élő kulturális örökség (klasszikus múlt, lovagvilág) és végül, mindennek betetőzéseként, az alkotó emberi munka, a népért, a közösségért végzett feladatok körébe vezeti a hőst, hogy minden emberi törekvéssel és vágygal megismerkedjék. Az első rész germán boszorkányszombatja a kis világ határán áll, a börtönjelenet azonban, polgári keretei ellenére is, már a mindennapokból a túlvilág, a mélyebb jelképiségű II. rész felé mutat.

Hirdetés

Lapozz a további részletekért

1 2 3 4

Címkék: [elemzés](#)[Goethe](#)[tartalom](#)[világirodalom](#)
